

Behandling af angst hos børn med Autisme Spektrum Forstyrrelse

Landsforeningen Autisme, Kreds Østjylland
25. maj 2019

Tina R. Kilburn
Seniorforsker, Cand.psych., ph.d..
Aarhus Universitetshospital Psykiatrien
Mail: tinkil@rm.dk

Behandling af angst hos børn og unge

- Angst forekommer hos børn og unge med en hyppighed på omkring 3-5%
- Kognitiv Adfærdsterapi (KAT) har vist sig som en god behandlingsform.
- Udvikling af et gruppebaseret KAT program for neurotypiske børn.
- Effekten er blevet påvist i ikke-engelsktalende lande og udenfor universitetsklinikker.

Cool Kids® Program
Family Program
Therapist Manual

Heidi Lyneham, Maree Abbott, Ann Wignall & Ronald Rapee
Macquarie University Anxiety Research Unit

Angstlidelser hos børn med Autismespektrumforstyrrelse (ASF)

- ASF forekommer i 1 – 2 % af befolkningen og er stigende
- Børn med ASF har stor risiko for at udvikle andre børnepsykiatriske lidelser
- Næsten halvdelen af børn og unge med ASF lider også af angst
- Har risiko for en relativ dårlig psykosocial udvikling ind i ungdomsårene

Angstlidelser hos børn med Autismespektrumforstyrrelse (ASF)

- Kan være med til at hæmme indlæring samt udvikling af sociale kompetencer
- Kan medfører livslange udfordringer – både med angst og andre lidelser
- Ubehandlet kan fortsætte i voksenlivet og påvirke mulighederne for uddannelse, arbejde og familie

Behandling af angst hos børn med ASF

ASF udfordringer

- Standard KAT virker mindre godt for børn med ASF
- Udfordringer vedr. Theory of Mind, empati og kommunikation
- Problemer med at identificere og forstå egne og andre menneskers tanker og følelser
- Udfordringer med overblik, planlægning og med at agere hensigtsmæssigt derefter

Behandling af angst hos børn med ASF

Udvikling af Cool Kids ASF versionen (Chalfant et al. (2003)):

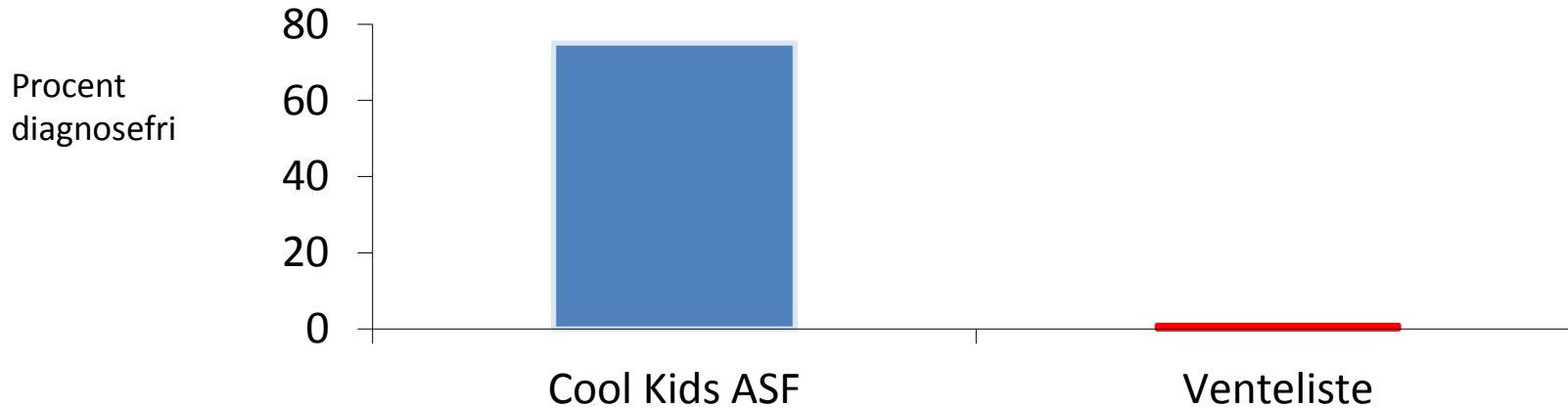
- Simplere materiale – mange forberedte billeder og opgaver
- Simplere kognitivt arbejde
- Afslapnings teknikker
- Gradvis eksponering (Trappestiger)
- Eksponering i sessionen

Behandling af angst hos børn med ASF

- 47 børn
- 8-13 år (M = 10.8); 35 drenge (74%)
- Hoveddiagnose:
 - SoP (43%) – social fobi
 - GAD (30%) – generaliseret angst
 - SAD (17%) – separationsangst
- Bi-diagnose:
 - Yderligere angst (75%)
 - ADHD (30%)
- Alle havde højt fungerende ASF eller Asperger's diagnosticeret af pædiater, psykiater eller klinisk psykolog

Chalfant et al. (2007)

Behandling af angst hos børn med ASF

Chalfant et al. (2007)

Behandling af angst hos børn med ASF

- Etableret gode resultater
- I Universitetsklinikker
- I engelsktalende lande

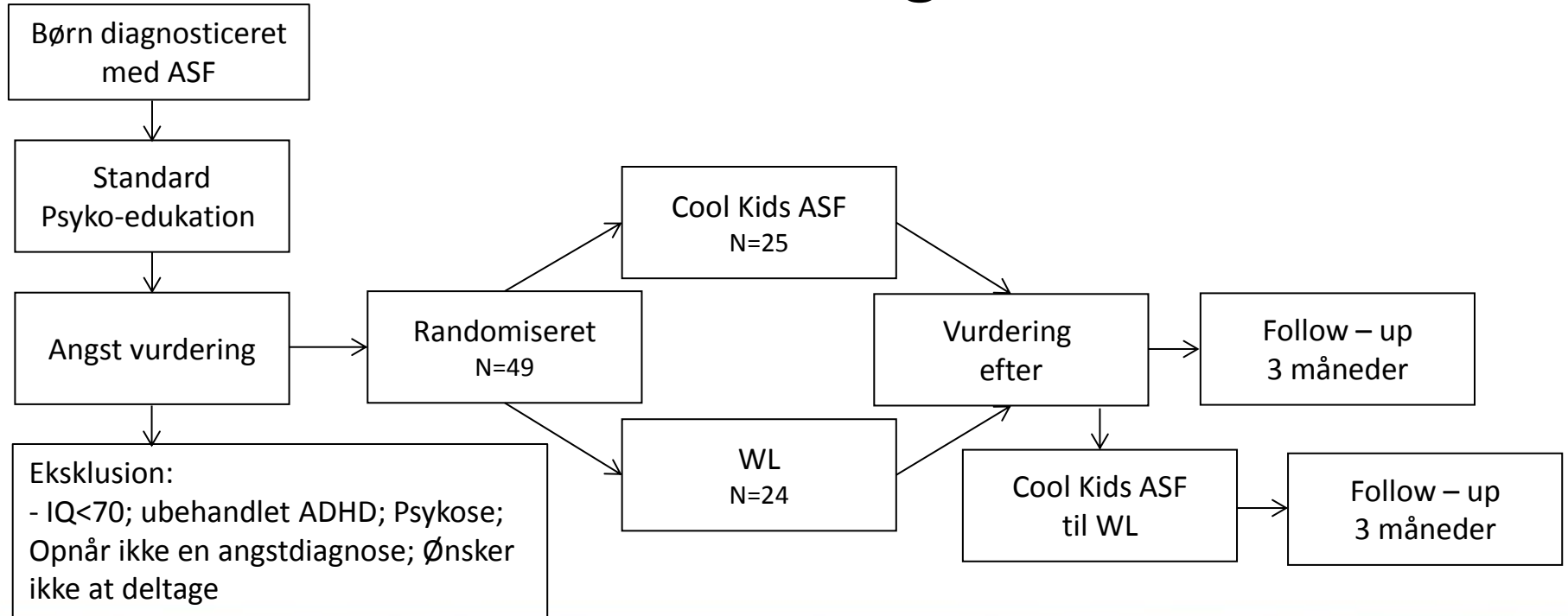
Behandling af angst hos børn med ASF

- en randomiseret undersøgelse

- Oversat Cool Kids ASF til dansk
- Tilfældigt udvalgt til behandling eller venteliste (WL)
- Behandlingen forgår i grupper (5 familier)
- Udført af 2 terapeuter (+ 1 medhjælper)
- 10 sessioner over 13 uger
- 3 + 3 + 2 + 2 ugentlige sessioner
- Forældre inkluderet – parallel og fælles sessioner

Randomiseret undersøgelse - metode

Randomiseret undersøgelse - metode

Resultatmål:

- Primære angstdiagnose (ADIS)
- Angstsymptomer (SCAS)
- Angsten indvirke på tilværelsen (CALIS)

Randomiseret undersøgelse - metode

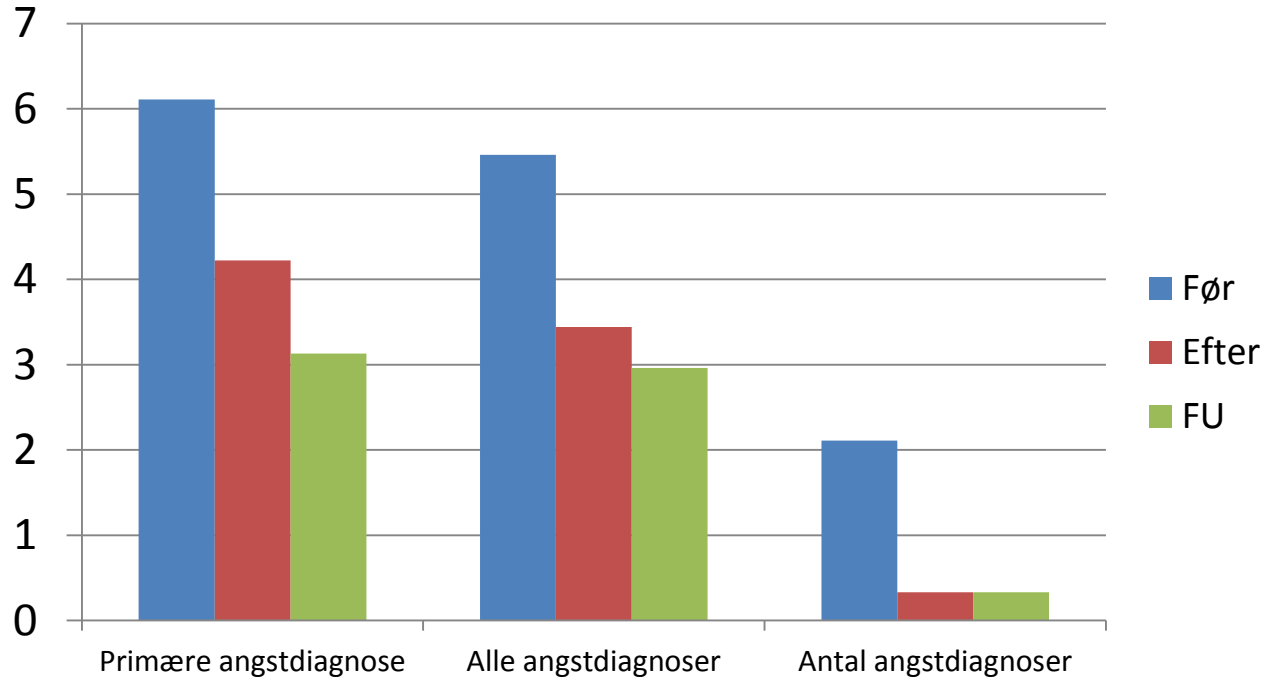
Sekundære resultatmål:

- Adfærd og emotionelle problemer (SDQ)
- Opmærksomhed og hyperaktivitet (ADHD-RS)
- Sociale og kommunikative færdigheder (SRS)
- Mål omkring negative udsagn om egen person (CATS)
- Generelle færdigheder (ABAS)
- Forældres livskvalitet (WHO-5) & socialøkonomiske status (SES)

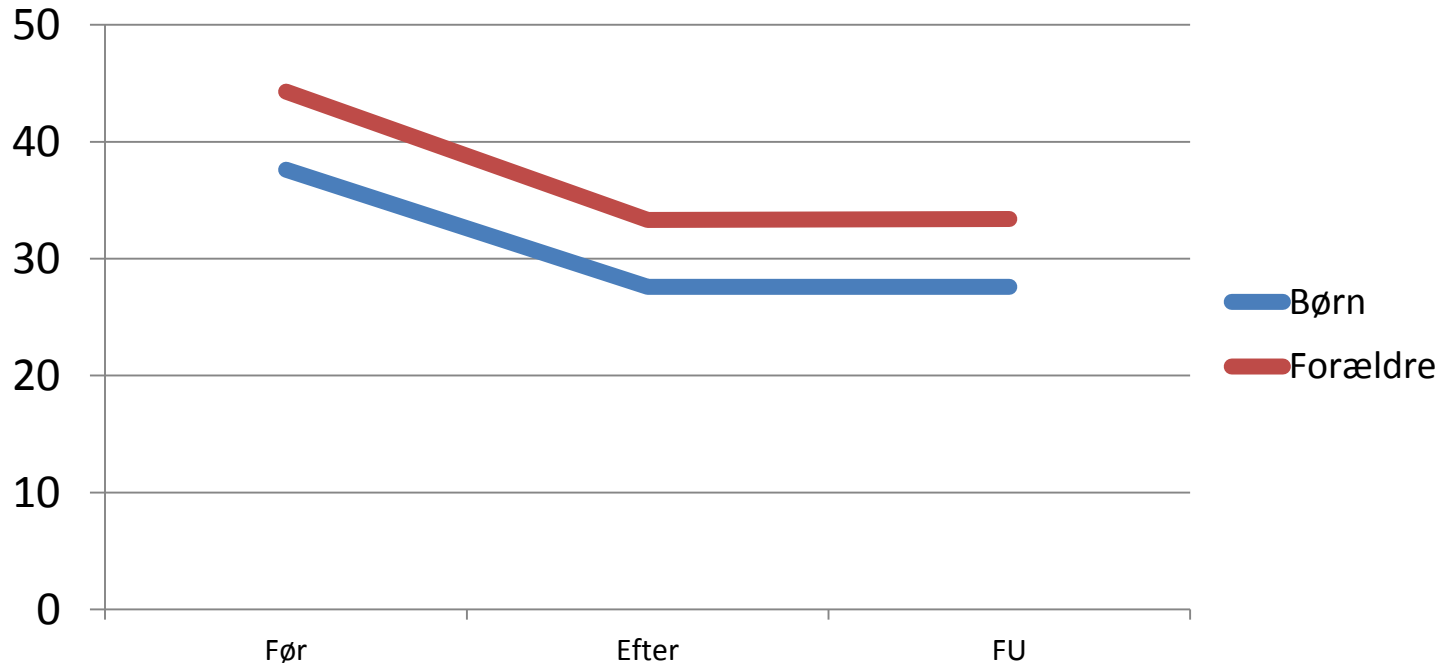
Pilotstudie - 2015/2016

- 9 børn
- 9-13 år (7 drenge, 2 piger)
- Alle var diagnosticerede med ASF og angst
- Testet før, efter og ved 3 måneders follow-up med ADIS, CALIS og SCAS
- Tilfredshedsspørgeskema og SES

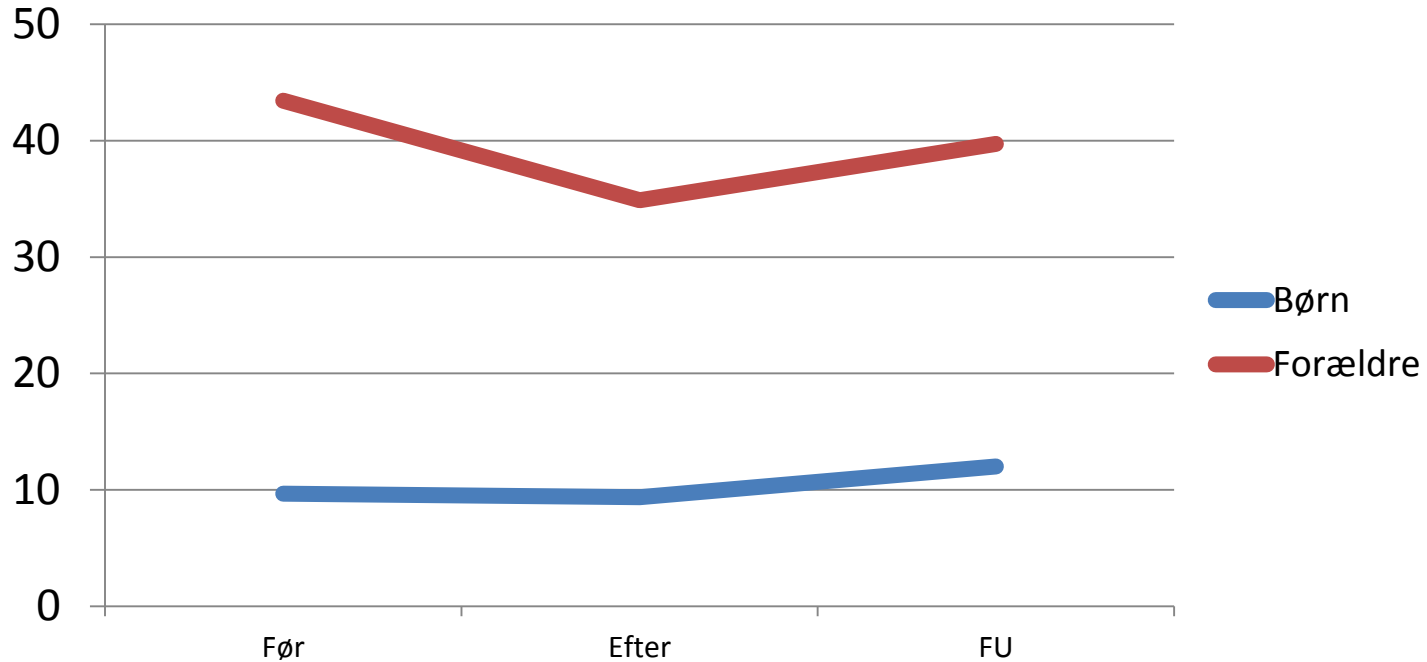
Pilotstudie - ADIS

Pilotstudie - SCAS

Pilotstudie - CALIS

Pilotstudie - Gennemførlighed

af behandlingen:

- Ingen droppede ud
- Gennemførte gennemsnitligt 11.33 ud af 12 sessioner
- General tilfredshed med programmet

Pilotstudie - Udtalelser

Børn:

"Jeg synes det er et rigtig godt forløb. Jeg er meget taknemmelig for at I har passet så godt på mig mens jeg var allermest angst. Det jeg har lært, kan jeg bruge meget ude i virkeligheden."

"Jeg elskede også Karl og Anton – jeg elsker nemlig bamser :-). Det gjorde det også lettere at forstå når jeg hørte Karl og Antons historier. Redskaberne er mega gode og de hjælper mig stadig rigtig meget."

"Jeg kunne også li' de andre børn og vi fik grinet meget. Det er også rart at vide at jeg ikke er den eneste, der har angst."

"Hæftet var godt fordi det lignede det vi gør i skolen – lidt ligesom lektier. Jeg vil anbefale Cool Kids som den bedste hjælp på hele planeten til børn med autisme og angst."

Pilotstudie - Udtalelser

Forældre:

”Vi fik en stor forståelse for hvad det vil sige at have angst. Og i særdeleshed også hvad det vil sige at have angst samtidig med at man også har autisme. I det hele taget synes vi at det var skønt at det var specielt rettet mod børn med autisme, så det ikke blev for tungt, svært, abstrakt etc.”

”Redskaberne er fantastiske!! Nemme at gå til og nemme at bruge. Så nemme at man bliver helt overrasket over hvor stor en effekt de har! :-)”

”At det var behandling i en gruppe havde en meget positiv effekt. Børnene nød at kunne spejle sig i hinanden, give hinanden feedback og have det super sjovt sammen i pauserne. De voksne fik også meget ud af samværet. Selvom vi stod i vidt forskellige situationer med vores børn, blev der hurtigt skabt et sammenhold og en nænhed og forståelse overfor hinandens børn.”

Perspektiver

- Mindske angst hos børn med ASF
- Forbedre mulighederne for fremtidig uddannelse
- Øge selvtillid og selvstændighed
- Forbedre livskvaliteten hos hele familien
- Evt. mindre brug for støtte fremadrettet (Kommunalt/Regionalt)
- Evt. forbedre funktionsniveauet
- Evt. forbedre sociale kompetencer
- Evt. færre medfølgende lidelser
- Evt. færre henvisninger

Tak for opmærksomheden

